

Діти, які пройшли такий курс навчання, мали чітке уявлення про світ природи і культури, вони були підготовлені до продовження самоосвіти, прийняття відповідальних рішень і надання допомоги іншим.

Майже сто років у світовій системі освіти існують школи Марії Монтесорі. Жодна з них не схожа одна на одну, жодна не намагається бути кращою за іншу, проте кожна має своє власне, притаманне саме їй, обличчя. Учитель завжди впевнений у кожній дитині, а дитина – в учителі [2, с. 10].

У подальшому ми продовжимо детальне вивчення змісту, форм та методів роботи «Будинку дитини» та можливість використання цього досвіду в сучасній освітньо-виховній практиці.

Список використаних джерел:

1. Борисова З.Н., Кузьменко В.У. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки. – Київ, 2004. – 511 с.
2. Михальчук Т. Філософські аспекти педагогічної системи Марії Монтесорі // Вихователь методист дошкільного закладу. – 2011. – № 8. – С. 10-14.

Діденко І.О.

асистент,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТЯНСЬКИХ ЗАДАЧ І ПЕРСПЕКТИВ В РОБОТІ ПЕДАГОГІЧНИХ З'ЇЗДІВ ПЕРШОЇ ДЕКАДИ ХХ СТОЛІТТЯ

Перша декада ХХ століття характеризувалась поступовою активізацією суспільно-політичного життя, ростом самосвідомості народу та поступовим приєднанням широких мас до революційних трансформацій, які охопили всі сфери життя. Освітня не залишилась осторонь. Поступово почали змінюватись пріоритети освіти, структура школи, навчальні програми, інтерпретація ролі вчителя, його місце в освітньо-виховному процесі. Таке прогресивне явище того часу, як педагогічні з'їзди, миттєво відреагувало на вимоги, які ставило перед педагогами суспільство.

На першому Всеросійському з'їзді ХХ століття, який проходив у Москві в грудні 1902 – січні 1903 років та зібрав представників учительських громад взаємодопомоги [1, с. 5] вперше в історії було розглянуто правовий статус учителя, фактори, що його обумовлюють та необхідні покращення в цій сфері. Дослідник Василевич В. виокремив наступне коло питань, яке стало предметом обговорення на з'їзді: загальні питання покращення матеріального стану викладачів, грошова допомога та пенсійні виплати, охорона здоров'я вчителів та виплати у випадку інвалідності, порядок звільнення освітян, тілесні покарання [1, с. 26]. В цілому, на з'їзді наголошувалось на неприпустимості існуючого правового стану вчителя.

У 1905 році пройшло два з'їзди Всеросійської Спілки вчителів і діячів народної освіти. Увага учасників цих з'їздів була переважно зосереджена на демократизації освіти. Наголошувалось на необхідності забезпечити загальнодоступну, безкоштовну та обов'язкову початкову освіту [2]. Особливо

зауважувалось на необхідності вводити викладання рідною мовою в національних школах, для забезпечення чого пропонувалось запровадити курс місцевої мови до програми вчительських інститутів [5, с. 64]. Інспекцію народних училищ було запропоновано замінити колегіальним органом, що повинно було надати більшої справедливості до вирішення справ покарання та звільнення вчителів. На з'їзді також було вирішено, що вчителі повинні отримати більшу автономію у вирішенні освітянських питань, наприклад, особисто приймати іспити, без втручання сторонніх осіб, які нічого не розуміють у предметі.

У 1906 році також пройшло два Всеросійські з'їзди: ще один з'їзд Всеросійської Спілки вчителів і діячів народної освіти та Всеросійський з'їзд вчителів і діячів середньої школи. Якщо на першому переважно вирішувалась доля Всеросійської Спілки: чи бути їй професійно-політичною, чи – тільки професійною [3]. То на другому розглядались питання подальшого реформування середньої освіти: надання середній школі більшої автономії, підняття авторитету педагогічних рад та вчителя, більш ґрунтовна підготовка педагогів у вчительських семінаріях, створення Вченої Педагогічної комісії для написання та рецензування підручників [4, с. 34]. З'їзд особливо наголосив на тісному зв'язку програм нижчої та середньої шкіл, на необхідності забезпечити загальнодоступність освіти, відкриваючи школи в усіх містах та великих селах. Навчання в школі, з точки зору делегатів, в перспективі повинно стати безкоштовним. Також учасники з'їзду проголосували за усунення обмежень на навчання у школі за національною, релігійною або статевою ознакою [4, с. 51]. Крім того, на з'їзді було розроблено Проект статуту державних загальноосвітніх закладів [4, с. 57]. Тогочасні репресії змусили вчителів подбати й про себе: були створені каси взаємодопомоги та взаємного страхування – на випадок звільнення вчителя по політичних мотивах, він міг розраховувати на кошти таких кас. Наявність такого страхування надавало можливість педагогам вільно висловлювати свої думки, навіть якщо вони не збігались з концепціями режиму.

Якщо в цілому охарактеризувати питання, які хвилювали суспільство на початку ХХ століття та які знайшли своє відображення на порядку денному педагогічних з'їздів, то вони зосереджувались переважно на демократизації освіти та на активізації громадянської та професійної позиції педагогів.

Список використаних джерел:

1. Василевич В. Московский съезд представителей учительских обществ взаимопомощи 28.12.1902 – 06.01. 1903 г. – М.: Типография Т-ва И.Д.Сытина, 1905. – 171 с.
2. История профсоюзов [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://istprof.ru/2330.html>
3. Кондрашов А. Очерк истории Всероссийского союза учителей [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pedagog-prof.org/2015-05-17-11-19-58/44-2015-06-09-19-04-28>
4. Протоколы Всероссийского съезда учителей и деятелей средней школы на Иматре 9-11 февраля 1906г. – М.: Типография И.Н.Холчев и Ко, 1906. – 65 с.
5. Протоколы второго делегатского съезда Всероссийского Союза учителей и деятелей по народному образованию 26-29 декабря 1905 года. – Спб.: Типография С.М. Муллер, 1906. – 111 с.